

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 25. februarja 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 24.

Jugoslavija in Banka za mednarodno plačilno izmenjavo.

V zagrebškem »Morgenblatt«-u piše W. Zucker: V členu 3 pravil omenjene banke je cilj podjetja takole označen: Namen banke je pospeševanje sodelovanja centralnih bank, ustanovitev novih možnosti za mednarodno finančno posle ter delovanje kot zaupnik ali agent pri mednarodnih plačilnih poslih, podeljenih banki na temelju pogodb med udeleženi strankami.

S temi kratkimi besedami se udeleženci prvi tak pojav na polju mednarodnega finančnega življenja. Sicer se lahko prizna, da je morda dvom v uspešno delovanje banke v marsičem opravičeno, a na drugi strani moramo priznati, da so avtorji bančnega statuta z jasnim namigom na mednarodni značaj zavoda pokazali vsa sredstva, ki morejo iz prvotno nameravane »Reparacijske banke« napraviti mednarodni finančni zavod. — Zavod bo imel svoj sedež v Baselu in bo pričel delovati 1. aprila t. l.

Temelj obsega nalog banke so seveda nemška reparacijska plačila ali, bolje rečeno, njih komercializacija in koristnostna poraba za upniške države in za Nemčijo samo. Z uveljavljanjem Youngovega načrta odpravljeni Dawesovi načrti je pokazal, da ne more imeti ne samo dolžna država, temveč tudi mednarodni trg kapitala vobče nobenega naravnega, to se pravi gospodarskopogojnega razvoja, dokler odteka iz kakšne države stvarne dajatve brez protivrednosti in denarni prenos. Nemčija je mogla, kot je dokazano, obroke iz Dawesovega načrta kriti brez oškodovanja svoje vrednosti samo na ta način, da je uvažala inozemske kapitalije; in prenos je bil takoj dvomljiv, ko je nastal zastoj v dotoku inozemskega kapitala, zlasti zastoj v dotoku iz U. S. A. v preteklem letu. Nastopil je pač čudni slučaj, da mora na kapitalu revna dežela izvažati ogromne kapitalije; ta slučaj pač tudi z ustanovitvijo nove banke in z Youngovim načrtom ni odstranjen s sveta.

V ta mehanizem hoče spraviti Youngov načrt in njegov izvršni instrument, torej prav ta banka, vsaj metodo. Najprvo s tem, da zgubijo reparacijska plačila odij vojne tributa; z začetkom delovanja banke ugasnejo funkcije reparacijske komisije in jih prevzame banka. Z dejstvom, da je poleg centralnih

bank Belgije, Anglije, Francije, Italije in poleg zasebnih zastavnikov Amerike in Japonske v upravi banke enakovredna tudi Nemška državna banka, je zadobila dolžna država (Nemčija) v okviru po Youngovem načrtu ji naloženih obveznosti soodločbo in samoodločbo o denarju, ki ga dobiva od nje mednarodni trg kapitala. Vprašanje reparacij izgubi s tem za resnega gospodarskega politika svoj politični značaj.

Rešitev te naloge v duhu stvariteljev banke je zadeva, ki more, pametno izvedena, dvigniti banko daleč preko okvira obračunavalnice zneskov, ki se morajo na udeležene dežele razdeliti iz reparacijskih plačil. Pravila ji dajo pravice mobilizacije anuitet, to se pravi pravico prodaje zadolžnic na temelju nemških plačil, in preko tega možnost, da izvrši potom sodelovanja s centralnimi bankami onih držav, ki so na njej interesirane, koristne naloge v interesu mednarodnega gospodarstva.

Te pravice in možnosti so v prvi vrsti cno, ki so za Jugoslavijo velikega, a ne zadosti uvaževanega pomena. Kakor znano, je obstoj glede jugoslovanske kvote iz nemških reparacijskih dajatev dogovor z upniškimi državami, da se morajo iz pripadajočih nam doneskov kriti v prvi vrsti obroki naših vojnih dolgov Angliji in Franciji. S tem se zmanjša naš realni delež iz reparacijskih plačil na malenkosten znesek; in ta znesek je kot glavnična vrednost še bistveno s tem skrčen, da se njegovo izplačilo v skladu z obroki Youngovega načrta razdeli na dolgo vrsto let. Mislili bi, da bi naš delež iz reparacijskih obrokov vzeli že prej in bi ga mobilizirali z nemškimi zadolžnicami pri banki. A pravila banke pravijo, da sme imeti posle samo z deželami zlate ali srebrne vrednote. Vidimo torej finančnopolitično stran problema: Brez stabilne zlate valute se ne moremo pogajati z banko o nikakšnem mobilizacijskem posojilu in ne moremo brez mobilizacijskega ali kakšnega drugega posojila stabilizirati naše valute. Formulacija problema vsebuje tudi že temeljne točke njegove rešitve: Mobilizacija našega anuitetnega deleža iz reparacij in uporaba skupička za zakonito stabilizacijo dinarja.

* * *

Jugoslavija v pristaniškem prometu Brajle.

Jugoslovanski konzulat v rumunskem pristaniškem mestu Brajla priobča poročilo o prometu tega pristanišča v letu 1929. Napram letu 1928 pomeni preteklo leto velik napredek. Uvoz je znašal 71.877.000 kg, izvoz 1.165.722.000 kg, skupni promet 1 milijardo 243.599.000 kg. Promet leta 1928 je znašal 442.844.000 kg; sestavljen je bil iz 52.628.000 kg uvoza in 390.216.000 kg izvoza. Predlanski izvoz je bil torej lani pomenjen za 200 odstotkov. Preloženih je bilo lani 1.054.611.000 kg žita in 5.321.000 kg drugega blaga. Iz Rumunskih pristanišč je prišlo v Brajlo 475.025.000 kg žita, iz jugoslovanskih 469.139.000 kg, torej skoraj natančno toliko kot iz rumunskih; iz ogrskih pristanišč 83 milijonov 806.000 kg žita, iz Bolgarije 45.065.000 kg žita; drugega blaga je prišlo iz Jugoslavije 2.800.000 kg, iz Bolgarije 565.000 kg. Ostanek je prišel iz češkoslovaških pristanišč. Le-

ta 1928 je bilo preloženih v Brajli samo 376.177.000 kg žita in 30.000 kg drugega blaga; žita iz rumunskih pristanišč je bilo 269.041.000 kg, iz jugoslovanskih 36.341.000 kg. Sedaj pa primerjajmo jugoslovanske številke leta 1928 in 1929! Ostanek 1. 1928 je bil iz češkoslovaških, ogrskih in bolgarskih pristanišč. Promet pomorskih parnikov je bil sledeči: L. 1928 je dospelo v pristanišče Brajla 264 ladij s 494.940 registertonami, lani pa 448 ladij z 1.035.848 tonami. Zastave so bile takole zastopane: Rumunija 1. 1928 31, 1. 1929 24 ladij, Grška 72 in 120, Turčija 16 in 24, Nemčija 13 in 18, Italija 57 in 97, Nizozemska 11 in 13, Egipt 13 in 18, Jugoslavija 1 in 13, Danska 2 in 3, Anglija 38 in 91, druge dežele 2 in 0. Osupne nas veliko število grških in angleških ladij. Pri Jugoslaviji se dobro poznajo ugodni zaključki lanske letine.

* * *

Novi predpisi glede prijavljanja prebivalstva.

Dne 1. maja 1930 stopi v veljavo nova uredba o prijavljanju prebivalstva in se s tem dnem razveljavijo vsi dosednji prijavni predpisi.

Prijavni uradi. Za službo prijavljanja obstoje prijavni uradi pri krajevnem policijskem oblastvu (državnem, odnosno občinskem, če drugega ni). Ta urad vodi uslužbenec, ki se mu dovoljuje po potrebi pomožno osebje.

Dolžnosti prijavljanja. Vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj mora prijaviti, odnosno odjaviti, v 24 urah s predpisanim formularjem vsakega stanovanca, ki se vseli v hišo ali izseli iz nje, ne glede na to, ali je sam ta stanovalec in ali odda stanovanje za odškodnino ali brezplačno. Prijaviti in odjaviti morajo vsi stanovalci, ki oddajo del svojega stanovanja podnajemnikom — podnajemnikom.

Prijave-odjave podpisuje hišni lastnik, odnosno upravitelj, in stanovalec. Predlagajo se v enem izvodu, v večjih krajih, zlasti kjer obstoje mestni okraj, pa v dveh izvodih. Take kraje določi ban.

Prijave hotelirjev in gostilničarjev. Upravniki hotelov, prenočišč, penzij, krčem in podobnih obratovalnic mo-

rajo prijaviti in odjaviti v 12 urah one, ki se nastanejo pri njih, in sicer državljane kraljevine z enim izvodom, inozemce pa z dvema izvodom. Take prijave veljajo največ za 60 dni; po tem roku se obnove, če ni odjave. Ti upravitelji (lastniki) morajo točno voditi evidenčno knjigo o stanovalcih, v katero vpisujejo zaporedoma vse osebe, ki se nastanijo pri njih. Ta knjiga obsega zaporedno številko, dan prihoda, rodbinsko in rojstno ime, leto starosti, poklic, državljanstvo, domovinstvo, zakonsko stanje, vero, odkod in kam potuje dotična oseba, potno listino in dan odhoda.

Ta knjiga je policijskim organom na razpolago in vpogled. Hraniti se mora pet let od poslednjega vpisa. Če se upravitelj v tem roku izmenja, se izroči novemu upravitelju, če pa obratovanje preneha, se izroči prijavnemu uradu. Prijave in odjave morajo imeti tudi zaporedno številko te evidenčne knjige.

Za neizvršeno prijavo ali odjavo so odgovorni oni, ki morajo prijavo ali odjavo predložiti; za točnost podatkov o stanovalcu pa je odgovoren dotičen stanovalec. Prekršilci se kaznujejo od 10 do 500 dinarjev, če pa ne plačajo denarne kazni v določenem roku, z zaporom od 1 do 10 dni.

OPOMORILO VINOGRADNIKOM IN VINSKIM TRGOVCEM.

Ker sta oblastna kmetijska referata v Mariboru in v Ljubljani vsled razdelitve kraljevine na banovine ukinjena, izdaja prepisane certifikate glede izvora vina, ki se izvažajo iz Dravske banovine v Čehoslovaško republiko, od sedaj naprej Kmetijski oddelek kraljevske banske uprave Dravske banovine v Ljubljani, Gosposka ulica 15.

* * *

POZIV DELNIŠKIM DRUŽBAM S SEDEZOM V DRAVSKI BANOVINI.

Delniške družbe, ki imajo svoj sedež v Dravski banovini, se pozivljajo, da predložijo kraljevski banski upravi v 14 dneh, ko se je po statutnem določilo vršil redni občni zbor za minulo poslovno leto, računski zaključek (bilanco in račun izgube in dobička) ter po družbenem vodstvu overovljen prepis zapsnika o občnem zboru, ki je odobril letne račune. Računski zaključek morajo objaviti družbe z delniško glavnico, večjo od 1 milijona Din v »Uradnem listu« kraljevske banske uprave in tudi v »Službenih Novinah« v Beogradu; v dotični objavi je treba navesti višino in kraj izplačila dividende. Hkrati se opozarjajo delniške družbe, da morajo sklicanje rednega kakor tudi vsakega izrednega občnega zbora delničarjev prijaviti z dnevnim redom vsaj 14 dni poprej kraljevski banski upravi v Ljubljani.

* * *

DOHODKI IZ PRISTANIŠKIH TAKS.

V preteklem letu so nabrali v jugoslovanskih glavnih pristaniščih pristaniške takse v sledeči višini (v oklepaju so številke za leto 1928): Sušak 2.384.000 Din (2.132.000), Šibenik 882.000 (981 ti-soč), Split 4.368.000 (4.150.000), Dubrovnik 1.521.000 (1.503.000), Meljine 241 ti-soč (182.000). Vsa ta pristanišča skupaj so nabrala v preteklem letu 9.396.000 dinarjev, v letu 1928 pa 8.946.000 dinarjev.

* * *

NEMCI ZAHTEVAJO OMEJITEV HMELJSKE KULTURE.

Na zborovanju Nemške zveze hmelja v Münchenu so govorili o prizadevanju zveze za zboljšanje brezupnega položaja pridelovalcev hmelja. Nemški pridel-

lek je že s 93% razprodan. Ker pa letos ni pričakovati rekordnega pridelka kot je bil lani, ni nobenega vzroka za brezupnost. V svrhu preprečenja prodajne krize se pa mora produkcija vseeno brezpogojno omejiti. Nemška zveza je naslovila na Srednjeevropski hmeljarski urad štiri predloge, v katerih se zahteva prilagoditev s hmeljem obdelanega sveta na izmero leta 1914.

* * *

BEOGRAJSKE BANKE V LETU 1929.

Precejšnje število beograjskih denarnih zavodov je že imelo svoje občne zbornice. Na vseh teh zborih so ugotovili, da je prineslo preteklo leto beograjskim bankam slabe zaključke. Številni zavodi so imeli večje odpise kot leto prej. Dobitki so napram letu 1928 padli, in z njimi tudi dividende. Izvozna banka je znižala svojo dividendo od 100 na 50. Tudi hranilnih vlog je bilo manj kot v letu 1928. Pri sedemnajstih denarnih zavodih, najmočnejših v Beogradu, izkazujejo hranilne vloge v zadnjih treh letih sledeče zneske: 1. 1927 256.4 milijona dinarjev, 1. 1928 278.2 milijona Din, 1. 1929 245.2 milijona Din.

Vzroka tega padanja sta še zmeraj trajajoča kupčijska depresija in pa postopanje onih plasti vlagateljev, ki prihajajo tu v poštev. Ti vlagatelji so v prejšnjih letih imeli z raznimi zavodi, ki so medtem že izginili, slabe skušnje. Zasluženi konec gotovih zavodov je bil za nadaljni razvoj kupčijske morale vsekakor zelo koristen, a do popolnega premaganja krize zupanja je pot še dolga. Javni zavodi, n. pr. drž. Hip. banka, Pošt. hranilnica, Mestna hranilnica, izkazujejo napredujoč razvoj v vložnem prometu.

Sicer se pa pri zasebnih zavodih zmanjšanje vlog ni pokazalo kot posebno škodljivo; razpoložljiva sredstva so se itak dala le težko placirati na način, ki je nudil varnost. Čujejo se v bančnih krogih tudi že glasovi, ki pravijo, da so vloge, zlasti večje, za zavode breme. Zavodi imajo v svojih blagajnah lastno gotovino v velikih vsotah ali pa jo morajo nalagati pri drugih zavodih. Poleg vlog na knjižice so se v veliki meri zmanjšale tudi vloge na tekoči račun.

Kratek pregled razvoja nemške zunanje trgovine po vojni.

Leta 1929 trgovinska bilanca prvokrat
aktivna.

Statistika nemške zunanje trgovine za leto 1929 je bila ravnokar objavljena. Po tej statistiki je bil leta 1929 izvoz za 47 milijonov mark večji kot uvoz. Ta številka sama na sebi se nam zdi majhna. Da pa malo natančneje presodimo nje pomen, je treba pogledati malo v preteklost. Pojdimo nazaj do leta 1913. To leto tik pred vojno je uvozila Nemčija za 10 milijard 670 milijonov, izvozila pa za 10 milijard 92 milijonov. Deficit v letu 1913 je znašal torej 684 milijonov.

Pustimo ob strani vojna leta in leta tik po sklepu miru. Blokada z ene strani in popolni padec vrednosti nemškega denarja z druge strani so ustvarili izjemno in naravno katastrofalno situacijo. Oglejmo si torej takoj leto 1924.

Politična in finančna obnova, ki sta jo želela von Seeckt in Stressemann je bila eno leto poprej dosežena. Takozvana renten-mark je ustvarjena. Nesolidna nova podjetja so likvidirala. Gospodarsko življenje je ozdravljeno radi ostrih in včasih celo brutalnih metod. Na tej čisti bazi bi se dalo ustvariti novo blagostanje. Dotečajoči davki presegajo predvideni iznos, kako pa stoji z zunanjo trgovino? Deficit znaša preko 2.600 milijonov, vzrok temu je pač lahko najti, kajli radi močue nove valute je bila delovna moč draga, ter radi tega nemška industrija ni mogla konkurirati z državami, v katerih je bila valuta slaba. Takoj po dobi inflacije je sledila neverjetno hitro denarna obnova Nemčije, ki ni mogla imeti za posledico drugega, kakor stagnacijo eksporta, ki je komaj dosegel polovico eksporta leta 1913.

V dobi po finančni obnovi je Nemčija več kupila in tudi več prodala v inozemstvo. Toda če tudi je veliko konsumirala, se njeni produkti samo težko spravijo v inozemstvo. Če ne bi njeno blago šlo v inozemstvo na račun reparacij, bi se sploh nemška industrija ne mogla boriti proti tujim industrijam.

Leta 1929 začne vrednost izvoza rasti. Od 6428 milijonov je zrastle vrednost izvoza na 8796 milijonov, toda tudi izvoz se je skoro v isti meri povečal. Poleg tega je treba hraniti prebivalstvo, ki je bilo dolgo časa nezadostno hranjeno. — Treba je izboljšati orodje, treba je tudi popraviti izgube, povzročene od inflacije. Kratko, Nemčija kupi zunaj za 12 milijard 360 milijonov. Deficit bilance je ogromen, petkrat večji kot leta 1913.

Leta 1926 se položaj izboljša. Deficit ne znaša več kot 132 milijonov, toda splošna aktivnost v deželi je precej majhna. Izvoz in uvoz ne dosega 10 milijard. Finančna situacija ostane vedno dobra in ravnovesje lokalnih budžetov in državnega budžeta je docela zasigurano. Tako pridemo v leto 1927, t. j. leto splošne finančne in gospodarske krize. Predlaga se povišanje davkov, česar naj bi bil kriv Dawesov načrt. Uvoz znaša 14 milijard 143 milijonov, izvoz pa znaša samo 10 milijard 219 milijonov, deficit znaša skoro 4 milijarde. Vsi rekordi so s tem potolčeni.

Leta 1928 se kriza ublažuje, vsaj kar se tiče industrije in trgovine, kajti kar se tiče budžeta, ni videti nobenega izboljšanja. Industrija prosperira in dobi lahko kredit v inozemstvu. Posledica tega je, da izvoz znatno raste, med tem ko uvoz pada. Uvoz v tem letu je znašal 12.444 milijonov, uvoz pa 13.644 milijonov. Deficit znaša torej še vedno 1200 milijonov.

Tako smo prišli do leta 1929. Državne finance so slabe in nekaj časa je obstajala bojazen, da bo marka padla. Mesta in države se v pretirani meri zadolžujejo. Govori se, da se bo uvedel velik davek na pivo, kar se smatra kot skrajno sredstvo. Minister Hilferding mora demisionirati pod pritiskom predsednika nemške državne banke, ki je tolmač ameriških bankirjev. Vkljub temu je trgovinska bilanca ugodna, kajti aktivna je za 47 milijonov. In to prvokrat v vojni dobi — če ne vpoštevamo abnormálnih časov inflacije — je Nemčija več eksportirala kot importirala. Razumljivo je torej, da je nemško časopisje to dejstvo z veseljem podčrtalo.

Občni zbor »Trgovske Samopomoči« v Mariboru.

Trgovska samopomoč v Mariboru je imela dne 21. februarja t. l. svoj II. redni občni zbor, katerega je vodil predsednik g. V. Weixl, ki je pozdravil vse navzoče. Po otvoritvenih besedah je podal besedo g. tajniku.

Iz tajniškega poročila g. Zidanška posnemamo, da je pristopilo od zadnjega občnega zbora 51 novih članov in članic, umrlo je pa lani 6, izstopilo in izselilo 5, črtalo se je pa radi neplačevanja prispevkov 10 članov ter šteje Samopomoč danes 233 moških in 153 ženskih, skupaj torej 447 članov.

Blagajniško poročilo izkazuje, da se je izplačalo na podporah za 6 umrlih članov Din 68.625 — zaostalim svojem, upravnim stroški so znašali Din 8.401-20, blagajniške rezerve pa znašajo koncem leta 1929 56.184-30 dinarjev.

Ker se po obstoječih predpisih pravil morejo sprejemati člani samo do 50. leta starosti, je pa mnogo interesentov, ki so to dobo že prekoračili, je občni zbor sklenil ustanoviti za člane od 51. do vštete 70. leta starosti II. samostojno kategorijo. Dočim znašajo pristopni prispevki za starost do 30. leta 105, do 40. leta 115 in do 50. leta 125 dinarjev, so se določili za novo kategorijo od 51. do 60. leta starosti ti prispevki na 140 in do 70. leta na 155 dinarjev. Nadaljni prispevki se plačujejo samo o priliki kakkega smrtnega primera med članstvom in znašajo vsakokrat 25 dinarjev. Plačevanje teh prispevkov prestopa po 25-letnem članstvu, ki se imajo kriti iz rezervnega sklada. Po-

polna posmrtnina se izplačuje brez karentne dobe, le v slučaju samomora šele po dveletnem članstvu umrlega člana.

Novi odbor je sledeči: predsednik g. V. Weixl, podpredsednik K. Jančič, odborniki gg. dr. I. Šerli, B. Meljovek, H. Sax, J. Zidanšek, I. Slavinec, F. Kosoll, F. Belle in S. Černeč iz Maribora, F. Jošt iz Celja, Z. Mesiček od sv. Lovrenca, Gv. Kaiser iz Dravograda in J. Klun iz Prevalj; namestniki V. Murko, K. Mihelič in F. Skasa iz Maribora, I. Traun iz Ptujске gore, V. Pilih iz Zalea in J. Kostanjsek iz Mozirja.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni gg: I. Založnik, dr. Mušej, A. Paš, Z. Anderle in J. Hrovat iz Maribora.

K temu bi bilo pripomniti, da morejo postati člani Trgovske Samopomoči vsi trgovci, industriji, obrtniki, samostojne osebe svobodnih akademskih poklicov, javni in zasebni nameščenci ter zakonski drugi članovi ali članice, ki stanujejo ob času pristopa na področju bivše mariborske oblasti. Ker se izplačuje po smrti vsakega člana dedičem tolikokrat pa Din 25 —, kolikor ima blagajna plačujočih članov, kar znaša sedaj že nad Din 11.000 —, bo pravi cilj dosežen šele, kadar bo imela ta podporna institucija toliko članov, da bo znašala posmrtnina v vsaki obeh kategorijah po Din 20.000 — do 25.000 —. Zato se vabijo vsi, zlasti pa družinski očetje in matere, da se prijavijo osebno ali pismeno Trgovski Samopomoči, ki posluje v pisarni Trgovskega gremija v Mariboru.

Zakon o nazivih naselbin in ulic.

Nj. Vel. kralj je dne 22. t. m. podpisal zakon o imenih mest, trgov, vasi in ulic in o obeležju hiš s številkami. Po določbah tega zakona smejo naselbine, vasi, trgi in mesta nositi samo ona imena, ki so uradno odobrena. Pri vstopu v naselbino ali mesto, mora biti ob cesti bodisi na prvi hiši ali pa na posebnem stebru, tabla iz primernega materiala v velikosti najmanj 65×40 cm; na tabli mora biti razločno označeno ime dotične naselbine ali vasi, občine ali sreza. Občinske oblasti lahko po potrebi imenujejo in izpremembe imena ulic ali trgov. Sklep pa je veljaven šele, ko ga potrdi pristojna nadzorna oblast. Prepovedana so imena ulic in trgov, ki niso v skladu z našo zgodovino, z zunanjimi odnošaji kraljevine ali z nacionalnimi cilji.

Mesta, ki imajo nad 25 tisoč prebivalcev, morajo na vsakem križišču ulic na primernem mestu pritrčiti table z označbo cestnega okraja, kateremu pripada dotična ulica ali njen del. Vse hiše v ulici morajo biti označene z zaporedno številko na enakih tablicah, ki jih nabavi občina in po lastni nabavni ceni prepusti dotičnemu hišnemu posezniku. Do 1. julija mora biti to že izvršeno.

POSOLJNA POGAJANJA AVSTRIJE.

Pri Avstrijski Narodni banki in v avstrijskem finančnem ministrstvu je dospelo v zadnjem času mnogo ponudb, tičečih se investicijskega in stanovanjsko gradbenega posojila. Ker se je bila pa avstrijska vlada pričela pogajati prvotno z Morganovo banko, se bo pogajala z drugimi bankami le v slučaju, če bi izjavil Morgan svoje nezanimanje za avstrijsko posojilo, kar se pa prav gotovo ne bo zgodilo. Posojilo samo naj bi se izvedlo v letošnjem maju ali juniju in naj bi se izvršilo v priključku na nemško reparacijsko posojilo potom Mednarodne Reparacijske banke. O višini posojila, ki ga namerava Avstrija najeti, se ne sliši še nič pozitivnega.

Razstave sejmi

Praški velesejm. Velika mednarodna XX. prireditel prškega sejma se vrši od 16. do 23. marca t. l.

Nizozemski vzorčni velesemenj v Utrechtu se vrši letos od 11. do 20. marca 1930.

PRODUKCIJA PREMOMA V DRAVSKI BANOVINI.

V preteklem letu je bila produkcija premoga v Dravski banovini rekordna in je znašala 2.293.000 ton proti 1.587.000 tonam v zadnjem predvojnem letu na istem ozemlju. Od povojnih let je imelo največjo produkcijo do lani leto 1927, in sicer 1.912.000 ton. Produkcija leta 1928 je znašala 1.866.500 ton. Dvig leta 1929 se razlaga iz pomnoženih nabav železnice in industrije. Zlasti industrija je v preteklem letu veliko nabavila, nad 808.000 ton. Slovenija producira dve petini jugoslovanskega premoga in sicer, kot znano, le rjavi premog. Vsa produkcija rjavega premoga v Jugoslaviji v letu 1928 je znašala 3.700.000 ton. Pri lanskem in deloma tudi pri predlanskem produkciji ne smemo pozabiti na hudo lansko zimo, ki je silila k pomnoženemu delu in s tem k rekordni množini.

ZUNANJA TRGOVINA RUMUNJE.

Generalna statistična komisija v rumunskem finančnem ministrstvu je dokončala svoje delo o zunanji trgovini Rumunije v preteklem letu. Uvoz izkazuje vrednost 29.896 milijonov lejev (leta 1928 32.145 milijonov), izvoz 28.915 milijonov lejev (26.919 milijonov). Torej se je pasivnost leta 1928 z več kot petmilijardnim zneskom znižala na manj kot eno milijardo lejev, vsekakor prav zadovoljiv zaključek.

NAD 1100 AMERIŠKIH BANK JE IZGINILO.

Razvoj bankarstva v Zedinjenih državah Severne Amerike v preteklem letu je označen po velikem zmanjšanju v številu bančnih zavodov, kar je v prvi vrsti posledica koncentracijskega stremjenja v ameriškem bankarstvu. Finančni list »American Banker« je izračunal, da je lani izginilo s površja 1494 bančnih zavodov, od teh 799 vsled fuzij. Na novo ustanovljenih je bilo samo 390, tako da se je skupno število ameriških bank znižalo za 1104. Leta 1923 so šteli v Zedinjenih državah še več kot 31.000 bank, danes jih je komaj še 25.000. Padle so torej v kratkem času glede na število za več kot 6000 ali skoraj za petino.

KRIZA OLIVNEGA OLJA V ITALIJI.

V smislu pomnoženih zaščitnih carin v dobro domačemu olivnemu olju je zvišala italijanska vlada uvozno carino z določitvijo dodatnega koeficienta v izmeri 1-25. Obenem so za isti namen zvišali fabričarski davek za semenska olja in sorazmerno mejno dodatno pristojbino na 65 lir pri meterskem stotu.

Po svetu

Koncerta umetne svile Courtaulds izkazuje za leto 1929 »samoc« 3.700.000 funtov čistega dobička proti 5.170.000 v letu 1928, kar navajajo kot posledico slabše prodaje v Angliji. Dividenda je bila lani 15-odstotna, letos je 10-odstotna.

Opelove tovarne so znižale cene avtomobilov za 5 do 10 odstotkov; vidi se, da je bila opravičena bojazen, da bo udeležba General Motors v nemški avtomobilni industriji cene znižala.

Novega gospodarskega sosyetovalca si je izbrala Angloška banka v osebi ameriškega profesorja dr. Sprague z univerze Harvard, kjer predava o bankarstvu in o financah. Sprague je naslednik Stewardsa, ki je bil v zadnjih dveh letih gospodarski in finančni sosyetovalac guvernerja Angleške banke. Z uporabo takih strokovnjakov more Angleška banka vzdržati ožji stik z drugimi novčnimi bankami.

23-odstotno dividendo bo iz čistega dobička v znesku 9.970.000 funtov (lani 9.000.000) izplačala Imperial Tobacco Comp. of Great Britain and Ireland (Državna tobačna družba Velike Britanije in Irske).

Delovni trg v U. S. A. je postal v januarju zelo resen in se je brezposelnost napram novembru dvignila za 6%.

Tubize-Chatillon se imenuje nova spojitev ameriških dveh družb umetne svile istega imena.

Visoko carino na ruske vžgalice je vpeljala avstralska zvezna vlada.

American Bemberg in American Glanzstoff sta po ameriških poročilih sklenili, da znižata produkcijo umetne svile za 15 odstotkov.

Uvozno carino na ameriške filme namerava vpeljati angleška vlada. Seveda bodo Amerikanci takoj zavpili.

Glede izvoza rži so se pogodili Nemci in Poljaki; prvi dobijo 60-odstotno eksportno kvoto, drugi 40-odstotno. Osnovni so skupni prodajni urad. Pogodba velja do 1. julija 1931. Izvoz, ki se vrši izven in preko prodajnega urada, ne bo dobil nobenih premij.

Pogajanja o obnovi cinkovega kartela, vršča se v Bruslju, so ostala doslej brez uspeha, pa jih bodo v kratkem nadaljevali in upajo na uspeh.

Ogrski boksitni trust bo svojo produkcijo deloma omejil, ker v prejšnjem letu producirane množine zadostujejo, da krijejo dobavne obveznosti za nemški trg aluminija.

Češkoslovaški kartel cementsa je podaljšal do leta 1932; obsega štiri podjetja s šestimi tovarnami. Nekateri manjši na novo ustanovljeni obrati, zlasti v Slovaški, ostanejo še nadalje izven kartela.

Uvoz Avstrije v januarja je znašal 211 milijonov šilingov, izvoz 130 milijonov, pasivnost 81 milijonov ali za 23 milijonov manj kot v lanskem januarju.

Češkoslovaške in italijanske bombazove predilnice se bodo pričele pogajati glede določitve enotnih cen za skupne prodajne trge.

Zunanja trgovina Ogrske v mesecu januarju kaže blagovni uvoz v vrednosti 67-7 milijonov pengö, izvoz pa v vrednosti 79-9 milijonov pengö. Uvoz je padel za 15-5 milijonov, izvoz je pa narasel za 26-5 milijonov pengö.

Škodove delnice bodo pričele notirati na pariški borzi.

Trgovska pogodba med Italijo in Rumunijo bo podpisana danes 25. t. m. v Rimu. Podpisala jo bosta Mussolini in rumunski trgovski minister.

Način pridobivanja sladkorja iz lesa je iznašel nemški profesor Bergius, in hoče češkoslovaška vlada dobiti monopol za izrabljanje iznajdbe. Vršijo se tozadevna pogajanja.

125 milijonov dolarjev dividend so izplačale v preteklem letu newyorške banke proti 94 milijonom v letu 1928. Od 128 bank jih je izplačalo dividendo 70; na čelu National City Bank z 20-75 milijoni, sledi ji Chase National Bank z več kot 16 milijoni.

Največjo tovarno celuloze na svetu gradi Kreugerjev konzern pri Sundvalu na Švedskem. Imela bo kapaciteto 75.000 do 100.000 ton.

KONKURZI.

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani, je razposlalo svojim članom naslednje okrožnice o otvorjenih in odpravljenih konkurzi in predkonkurzih za čas od 11. februarja t. l. do 20. februarja t. l.*

A. Otvorjeni konkurzi:

Beograd in Zemua: Butrić Džordža, Beograd, Ljube Didiča ul. 23 i Butrić Mihael, Beograd, Starina Novaka ul. 19; Fabrika bonbona Braće Magdić, katere je družabnik Magdić Dušan, Beograd; Ristić Tereze, Beograd, Cika Ljubine ul. 1.

Dravska banovina: Jurjašević Matej, Središče štev. 2.

Savska banovina: Hercog Josip, Ljubljana; Indjić Milan, Stara Pazova; Milišić M., prodav. mehanike tvornice odijela d. d., Zagreb, Ilica 68; Motomehanika z. s. o. j., Zagreb; Poić Joco, Hrv. Dubica; Prica S. Jove, Korenica.

Dunavska banovina: Bal-a Antuna žena, Bezdan; Kovalčik Jovan, Sombor. **Moravska in Vardarska banovina:** Bončić Aca, Veles; Džošić Velimir, Niš; Ezre Mika, Skoplje; Gakević Ilija i Rista Vasiljević, Štip; Gavrilović Vojislav pok., Šabac; Isaković Sabitić, Niš; Joković Sima, Zaječar; Jovanović Dimitrij, Ostružnica; Milenović Milan, Milenković Mladen i Janković Dragutin, vsi iz Jelašnice; Milošević M. braća, Lajkovac; Pečković Petar, Veles; Radić P. Obron pok. i žena Ljubinka, Kruševac; Stojković Živko, Amerikancar, Negotin; Urošević Milan, Boljevac; Vidanović Panče, Vel. Selo; Viško Neki Mustata, Struge.

B. Otvorjeni predkonkurzi:

Savska banovina: Bier Edvard i sinovi, Sušak i vlasnik tvrdke Edmund Bier, Sušak; Gjukić Milan, Karlovac; Grünwald Jakob, Bistra; Parfumerija Germain, Zagreb, Moravska ul. 10 te vlasnik ing. Ivan Volčansk, Zagreb, Bijenička c. 11/3; Prica S. Jove, Korenica.

C. Odpravljeni konkurzi:**

Dravska banovina: Kuhn Josip, Razvanje štev. 101.

Savska banovina: Platzeriano Gerton, Osijek; Ratarska banka d. d., Virovitica; Videc Matija, Sušak.

Drinska in Vrbaska banovina: Džordžević Mirko, St. Bečej; Kosanov i Kovačev, St. Bečej; Krilović i Marković, Novi Sad; Mencer Bernhard, Vršac.

Moravska in Vardarska banovina: Dimitrijević Spiro i žena Stanojka, Podunavac; Haim Iso Mustafa, Prizren; Jovanović Jordan, Gnjilana; Mihajlović Božidar, Gložan, Stevanović Hristivoj, Podunavac.

D. Odpravljeni predkonkurzi:**

Savska banovina: Industrijska tiskara S. Janzon, Zagreb; Spiller Oskar i dr., Osijek; Taubner Lavoslav, Osijek.

* Datum, do katerega je treba sodišču prijaviti terjatev in ostali podatki, n. pr. kdaj je ugotovitveni narok, katero sodišče je razglasilo konkurz, kdo je konkurzni upravitelj, se izvedo v tajništvu društva.

** Vzrok, zakaj je bilo postopanje odpravljeno, se izve v tajništvu društva.

POINCARÉ O FINANČNEM POLOŽAJU FRANCIE.

V »Excelsioru« priobčja Poincaré članek, kičoč se francoskega finančnega vprašanja. Finančni položaj Francije se mora smatrati danes kot izborni, a zahtevane odredbe o davčnih olajšavah se ne dajo izvršiti od danes na jutri, ne da bi bilo pri tem ogroženo ravnovesje v državnem gospodarstvu. Davki so bili znižani že za tri milijarde in more Francija prav lahko to še skozi leta nadaljevati. A bogastvo državne blaginje nas ne sme premotiti; kajti brez te hrbljenice bi Francija nikdar ne mogla živeti s proračunom 50 milijard. Finančni položaj je, kot rečeno, izborni in se bo z uporabo Youngovega načrta še zboljšal, če bo Nemčija izpolnjevala prevzete obveznosti. Nemška vplačila bi zadostovala za kritje francoskih dolgov Angliji in Ameriki in bi preostali na leto še zmeraj dve in pol milijardi frankov za lastne potrebe Francije. Če bo ostalo torej finančno poslovanje v pametnih mejah, bo Francija v par letih finančno tako kot malokatera druga država, ki je v vojni trpeča. — V kratkem priobčimo o Franciji članek z naslovom: Najbogatejša dežela Evrope.

Olajšanje gospodarskega prometa med Srednjo Evropo in Jugoslavijo.

Dr. R. Schlesinger v Breslaui piše:

Od 28. februarja t. l. do 7. marca t. l. se bo vršilo v Breslaui peto zborovanje »Srednjeevropskega gospodarskega dneva«. Na zborovanje bodo prišli odlični gospodarski politiki in narodni ekonomski posamezniki evropskih držav — znani francoski gospodarski politik Serruys bo imel enega od glavnih referatov — in bo to prvo zborovanje, ki se bo vršilo v Nemčiji. Doslej so se vsa ta zborovanja vršila na Dunaju. Letošnje zborovanje se bo moralo pečati v prvi vrsti z načrti, ki služijo olajšanju gospodarskega prometa med deželami Srednje Evrope v najširšem smislu.

Zlasti se bo obravnavalo v Breslaui vprašanje zboljšanja prometnih poti med srednjeevropskimi državami, zlasti se vprašanje zboljšanja železniškega prometa med Srednjo Evropo in med balkanskimi deželami. Še bolj važno za razvoj gospodarskega prometa med temi deželami je pa vprašanje izgradbe vodnih cest. Nameravana izgradba vodnih cest bi pomenila izredno olajšavo za gospodarski promet med Srednjo in Vzhodno Evropo na eni strani ter Jugoslavijo na drugi strani. V načrtu je namreč zgradba umetne vodne ceste med Labo in Donavo ter zgradba prav take ceste od Odra do Donave. Zgradba umetne vodne ceste med Labo in Donavo bi pomenila direktno vodno cesto med Severnim morjem in Jugoslavijo,

torej med Severno in Srednjo Nemčijo ter Jugoslavijo. S tem bi se dosegla izredna pocenitev v blagovnem prometu med Jugoslavijo in Nemčijo; in ker se more blago v Hamburgu preložiti, bi se doseglo v tem tudi nove olajšave v gospodarskem prometu Jugoslavije s Severno in Zahodno Evropo. Vodni promet je pač mnogo cenejši kot železniški.

Skoraj še pomembnejša za jugoslovansko gospodarstvo bi bila udeležitev drugega načrta, zgradba vodne ceste med Donavo in Odro. Če pred vojsko so mislili združiti Odro z Donavo potom Morave. Načrt sam pa je star več stoletij, prim. Karel VI. Z uresničenjem tega načrta bi bila ustvarjena direktna vodna zveza med Jugoslavijo na eni strani ter Slezijo in Poljsko na drugi strani. — Spriče ozkih stikov jugoslovanskega gospodarstva z gornješlesko industrijo bi se tudi s to vodno cesto dosegla v blagovnem prometu velika pocenitev. Gornješleska industrija bi mogla v izdatno večji izmeri kot doslej dobavljati Jugoslaviji valjano blago in premog. — Jugoslavija, ki je na uvoz inozemskega premoga še zmeraj zelo navezana, bi mogla dobivati na ta način gornješleski premog gotovo bolj poceni, kot angleški premog. Tudi šlezjska železna in strojna industrija ter še druge industrije bi mogle dobavljati izdelke Jugoslaviji mnogo ceneje kot doslej. Dalje bi mogla Poljska povečati izvoz parafina v Jugoslavijo. Na drugi strani bi mogla Jugoslavija po uresničenju teh načrtov dobiti za svoje agrarne produkte v Srednji Evropi boljše prodajne možnosti.

* * *

Gospodarsko poročilo Poljske.

Kar se tiče denarnega trga, ni nobene likvidnosti in število meničnih protestov stalno raste. V zadnjem času je bilo protestiranih povprečno 15% vseh menic. Kratkoročni inozemski kapital se sicer poljskim bankam v znatnih množinah ponuja, toda radi majhnega blagovnega prometa ni nobenega povpraševanja po njem. Značilno je dalje dejstvo, da je denarni obtok, ki kaže mesečno povprečno 35 milijonov zlotov, stalno manjši. Tečajni delnič prikazujejo padajočo tendenco, povpraševanja namreč pojemajo, kar priča, da borzni krogi pesimistično presojujejo nadaljni razvoj poljske konjunkturo. Trenutno se vodi jo v Varšavi pogajanja med nemško in poljsko delegacijo glede ureditve uvoza rži. Cilj teh pogajanj je urediti in utrditi cene rži. Po provizorični rešitvi, po kateri se je Poljska obvezala, da ne bo do 10. februarja dala nobenih eksportnih premij, Nemčija pa se je obvezala, da garantira nakup 20.000 ton rži, se sedaj trudita obe strani, da se sporazumeta na veliko širši bazi in za dalj časa. Pri poljskih agrarnih krogih se opaža naraščajoč upor proti pogodbi o izvozu rži z Nemčijo. Tako je organizacija poljskih poljedelcev nedavno izjavila, da bi poljski izvoz rži radi pogodbe z Nemčijo prišel preveč pod vpliv Nemčije. Po njihovem mnenju bi morala poljska predvsem zahtevati, da vsebuje pogodba točno porazdelitev inozemskih trgov in da omogoči Poljski direktne zveze z inozemskimi importirji. Poljski agrarni krogi zahtevajo namesto eksportnega monopola povišanje eksportnih premij, ki znašajo sedaj 60 zlotov za tono, pri čemur se naj bi istočasno odpravili kontingenti. Dalje zahtevajo poljski agrarci razširitev trgovskih zvez potom zveze žitnih eksporterjev, cenene kredite za poljedelstvo, zaščitno carino za agrarno produkcijo in dalje davčne in tarifne olajšave. Nemški predlog med drugim vsebuje ustanovitev skupnega prodajnega urada, odnosno nakup večine poljskih zalog rži potom sindikata in to po večji ceni kakoršna je sedaj v Poljski. Poljska bi se pa morala obvezati, da v dobi za katero velja pogodba, ne bo izvažala nobene rži v nordijske države. Poljski gospodarski krogi so v splošnem mnenja, da bi se ti dve stališči dali združiti na širši bazi.

Čisto naravno pa je, da se poljski gospodarski krogi trenutno najbolj zanimajo za nemško-poljsko trgovsko pogodbo, ki se ima v najkrajšem času podpisati. Nemčija se je obvezala, da bo prevzela brez vseh rezerv eksportni

kontingent za poljske svinje (200.000 ton). Poljska se je pri tem morala obvezati samo, da bo to količino dobavljala čisto določenemu krogu odjemalcev, to je, določenim tvornicam za predelavo mesa. Ostala detajlna vprašanja, kakor določitev cen za poljski izvoz svinj, kakor tudi določila ženevske pogodbe glede na opustitev uvoznih in izvoznih prepovedi, so trenutno predmet pogajanj obeh delegacij. Vendar se pričakuje, da bo pogodba že v nekoliko dnevih podpisana.

Angleški gospodarski svet.

Koncem januarja od angleške vlade esnovani gospodarski svet nima nič opraviti s fantastičnimi načrti, o katerih govorijo nekateri evropski časopisi. Od Mac Donalda esnovani »Economic Council« je stalen interministerijski gospodarski komite kabineta, komite, ki je določen radi svojih lastnih strokovnjakov in uradnikov za posvetovalnega organa ministrskega predsednika. Angleška vlada šteje približno 60 članov, od tega 20 kabinetskih ministrov. Od teh spadajo k gospodarskemu svetu samo Mac Donald kot predsednik, dalje trgovinski minister, poljedelski minister in čuvar pečata. Ostale ministre lahko od časa do časa pritegne ministrski predsednik, ki lahko pritegne tudi druge osebe, ki imajo odlično strokovno znanje ali izkušnje v gospodarstvu. K stalnemu uradniškemu štabu sveta spada tajnik, več pomožnih tajnikov, med njimi dva nacionalna ekonoma. (Kot taka sta bila poklicana socialist G. D. H. Cole in liberalec H. D. Henderson.) Zastopnikov delodajalcev in odjemalcev ali kakih drugih zastopnikov v tem svetu sploh ni. Ta gospodarski svet nima torej nič opraviti z gospodarskim svetom, kakor so ga predlagala ali bolje želela združenja angleških delodajalcev in delojemalcev. Toda tudi tak gospodarski svet bi bil popolnoma svobodna ustanova svobodnih organizacij. O kakem zakonskem gospodarskem svetu se v Angliji sploh ne govori. Še manj pa pride v poštev kak zakonodajni gospodarski parlament.

Ljubljanska borza

Tečaj 24. februarja 1930	Števanje	Povprečno
Deviz:	Din.	Din.
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22 78
Berlin 1 M.	13 545	13 575
Bruselj 1 belga	—	7 9124
Budimpešta 1 pengő	—	9 98
Curib 100 fr.	1094 40	1097 40
Dunaj 1 šiling	7 9828	8 0128
London 1 funt	275 74	276 54
Newyork 1 dolar	56 60	5 80
Pariz 100 fr.	—	222 22
Praga 100 kren	167 77	168 57
Trst 100 lir	296 30	2 830

NOV AGRARNI PROGRAM OGRSKE VLADE.

Minister Vass je na nekem zborovanju razvijal med drugim sledeče misli: Prebivalstvo Ogrske se zmeraj bolj množi. Ogrska potrebuje večjega števila neodvisnih kmečkih družin, potrebuje napredujoče industrializacije s carinskimi ugodnostmi in rešitve kreditne krize. Trgovskim pogodbam z drugimi državami ne pripisuje minister Vass nobene posebne važnosti. V sled nespametne avtarkije, to se pravi, vsled stremeljenja držav, da vse predmete sami izdelujejo, se produkcija vseh držav zapira uvozu poljedelskih produktov. Zato se mora konsumna ali nakupna moč ogrskega prebivalstva samega povečati. — Precej enake nazore razvija večkrat Mussolini.

Čitajte in razširjajte

»TRGOVSKI LIST«

Gospodarska politika Turčije.

Pred kratkim je priobčilo evropsko časopisje vest, da namerava turška vlada naprositi inozemske upnike za moratorij ter da namerava začasno ustaviti plačila za javne gradbe. To vest so Turki sicer nekoliko demantirali, a so namignili, da ideja ni kar tako za nič ter da jo bodo morda še enkrat udeležili. Resnici pa odgovarja poročilo, da ogromni padec importa ni posledica varčevalne propagande, temveč je posledica izredno visokih novih carinskih postavk in splošne gospodarske krize, ki se ne dá utajiti. A niti padec turške funta, niti ta gospodarska kriza, niti devizna zapora, ki trgovino izredno otežkoča, niso znaki kakšne pričujoče se katastrofe. Turčija je lani svoja plačila natančno izvršila in je kljub velikim oddajam državne blagajne vendarle plačala 1 milijon 400.000 funtov. Če bi se vlada vseeno odločila za moratorij, bi mogla morda bolje kot sedaj voditi produktivno gospodarstvo.

Misel ustanovitve centralne državne blagajne, ki naj se pozneje izgradi v državno banko, ni dalekosežnega pomena. Če bi hotela ta blagajna gospodarstvo podpirati in pospeševati, bi morala imeti veliko večjo glavnico kot jo ji turška sredstva dovolijo; to se pa pravi, da bi morala Turčija razdreti dosežani okvir majhnih posojil in se odločiti za veliko posojilo, čemur se je doslej z uspehom upirala.

Posojilo tega obsega, ki bi edino moglo za trajno izločiti idejo moratorija, bi pa pač imelo za posledico neko vrsto kontrole, kakor jo izvajajo nad Grčijo, ali pa zakup raznih monopolov, od katerih pa pride v poštev le monopol soli in morda tudi še tobačni monopol. Ker bi bil pa zakup tobačnega monopola precej isto kot vzpostavitev s težavo odpravljene režijske družbe, bi tak dogodek ugledu vlade izredno škodoval.

Po vsem tem jasno vidimo, da bo poslela Turčija po kakšnem radikalnem sredstvu, ne zato, ker je postala zopet bolna, temveč zato, ker ne bo postala bolna. Razmere pa ne dovoljujejo, da bi obstajalo to radikalno sredstvo v izgradbi domače industrije ali pa v spremembi carinske tarife. Turčija je

VINOCE

Tovarna vinskega
kisa, d. z. o. z.
Ljubljana

nudi
najfinejši in
najokusnejši
namizni kis

iz pristnega vina

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in
 higijskično najmo-
 derneje urejena
kisaarna v Jugoslaviji

Pisarna: Ljubljana, Dunajska
cesta 1 a, II. nadst.
Telefon št. 2389.

prevzela vrsto obveznosti; prostovoljno je pričela z gradbo več strateških, torej nerentabilnih železnic in ima za seboj več nerazveseljivih letin. Moratorij ali posojilo na enem od omenjenih temeljev bi notranjega političnega položaja vlade gotovo ne okrepilo; vrhutega so v Turčiji slikali inozemstvo prepogosto kot krvoločnega vampirja, ki se mu ne smemo kar tako zapisati. A brez dvoma bi ravno moratorij ojačil gospo-

darski položaj Turčije, čeprav bi bil zelo mučen, in ni videti vzroka, zakaj bi močna vlada ne sprejela tega prestižnega taja. Moratorij bi mogel zlasti politi, če bi vsaj na pol ugoden eksport prinesel devize v deželo, odpraviti ovirajočo devizno zaporo in dvigniti lastno devizno zalogo do točke, ki bi bila potrebna za polno sanacijo. Če ne pride kaj nepričakovanega, bo torej treba računati z enim od omenjenih sredstev.

Razno

Mednarodno družbo transportnih sredstev so z glavnico 8-25 milijonov švicarskih frankov ustanovili v Zürichu. Udeležene so razne evropske družbe in ameriška družba General American Tank Car Corp. v Chicago, ki ima sama 40.000 kotelskih in hladilnih voz v obratu in ki je v najbožjih stikih s Pullmanovim koncernom.

Ruski lan se je ponovno pojavil na mednarodnih trgih. Prodajne cene so zelo nizke.

Mednarodna donavska razstava z udeležbo vseh na donavski plovbi udeleženi držav se bo vršila v bodočem letu na Dunaju; leta 1931 bo preteklo namreč sto let, odkar je bila ustanovljena Donavska paroplovna družba.

Demantno družbo (Diamond Corporation) so z glavnico 2½ milijona funtov ustanovili v Južni Afriki. Družbi, ki se bo pečala s pridobivanjem in trgovino demantov, so se priključili vsi južnoafriški demantni interesi.

Ola velika mednarodna petrolejska koncerna, Standard Oil in Royal Dutch Shell, se pogajata o ustanovitvi trgovskega monopola za motorni pogonni material v Nemčiji. Če bodo pogajanja uspela, bosta dala koncerna Nemčiji posojilo največjega obsega.

73 milijonov kokoši v Nemčiji je izleglo leta 1913 okoli 4630 milijonov jajec, 64 milijonov kokoši leta 1925 4050 milijonov jajec, 71 milijonov leta 1927 4550 milijonov, 83 milijonov v preteklem letu pa 5 milijard jajec.

Comercial Investment Trust Corp., največje ameriško podjetje financiranja, je dvignilo v preteklem letu poslovni promet od 282,2 milijona dolarjev na rekordno višino 499,5 milijona, čisti dobiček pa od 5,28 na 9,13 milijona dolarjev.

Češka industrijska banka izkazuje za preteklo leto 23 milijonov Kč čistega dobička (lani 22,8) in bo kot lani izplačala 6½-odstotno dividendo ali 26 Kč.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 27. februarja t. l. ponudbe glede dobave raznih pisarniških potrebščin (papir, črnilo, svinčniki, peresa, karbon- in indigo-papir, indeksi, bloki, risalni žeblički, trakovi za pisalne stroje, kuverte itd.); do 6. marca t. l. glede dobave šil; do 13. marca t. l. pa glede dobave ležajev, električnega materiala, jamskih ventilatorjev in kablov. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 8. marca t. l. ponudbe glede dobave 200 m konopnenih cevi. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 12. marca t. l. ponudbe glede dobave kilovatmetrov, voltmetrov, ampermetrov, transformatorjev in aparatov za merjenje izolacije. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Vršile se bod naslednje ofertalne licitacije: Dne 7. marca t. l. pri Ekonomskem oddelku Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu glede dobave 75.000 komadov vreč iz jute. — Dne 14. marca t. l. pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu glede dobave ca. 14.000 m sukna. — Dne 15. marca t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede dobave električnega materiala. — (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pojoji pa pri navedenih oddelkih.)

Veletgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

**TISKARNA
MERKUR**

- LJUBLJANA -
GREGORIČEVA 23

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele i. t. d.

LASTNA

KNJIGOVEZNICA

LJUBLJANSKI VELESEJEM javlja turobno vest, da je včeraj
zjutraj preminul gospod

PETER KOZINA

veleindustrijalec, imetnik visokih redov itd.

Blagopokojni je bil član naše uprave od vsega početka. Neumoren in odličen gospodarski strokovnjak zapušča neizpopolnjivo vrzel. Ljubili in spoštovali smo plemenitega moža nezlomljive volje.

Slava njegovemu spominu!

V Ljubljani, dne 22. februarja 1930.

PREDSEDSTVO.

== IZDELUJE SOLIDNO ==
KLIŠEJE
VSEH VRST PO FOTOGRAFIJAH
ALI RISBAM V ENI ALI VEČ BARVAH
== KONKURENČNE CENE ==
KLIŠARNA ST. DEU LJUBLJANA
DALMATINOVA ULICA ŠT. 13

Naročajte
in razširjajte
TRGOVSKI LIST

USTANOVLJENO 1852
TEOD. KORN
LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8
(PREJE HENRIK KORN)

KROVEC, STAVBNI, GALANTERIJSKI IN OKRASNI
KLEPAR / INSTALACIJA VODOVODOV / NAPRAVA
STRELOVODOV / KOPALIŠKE IN KLOSETNE
NAPRAVE / CENTRALNA KURJAVA

Veletgovina
A. Šarabon

Telefon 2600 v Ljubljani Telefon 2600
priporoča

špecerijsko blago, raznovrstno žganje, me-
ko in deželne pridelke,
raznovrstno rudninsko vodo. — Lastna
pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom
Ceniki na razpolago